

Gdańsk, Gdynia, Poznań, Katowice, Kraków, Warszawa,
21 stycznia 2021 r.

**LIST OTWARTY ŚRODOWISKA NAUKOWEGO
NA RZECZ UTWORZENIA ZWIĄZKU METROPOLITALNEGO
W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM**

Szanowni Państwo, Posłanki i Posłowie na Sejm RP,

jako uczeni oraz eksperci zajmujący się w swojej profesji rozwojem regionalnym, czując się współodpowiedzialni na równi z samorządowcami za rozwiązywanie problemów naszego kraju

popieramy inicjatywę utworzenia związku metropolitalnego w województwie pomorskim i apelujemy o niezwłoczne podjęcie prac legislacyjnych nad projektem ustawy uchwalonym przez Senat RP.

W 1989 roku skończyła się w Polsce era centralnego planowania, a zaczęła era wspólnot lokalnych. Możliwość decydowania przez Polaków o kształcie swoich dzielnic, sołectw, gmin i miast stała się podstawą ich rosnącego dobrobytu. Mimo ewidentnego sukcesu Polski, dochody mieszkańców polskich miast są wciąż trzy- lub czterokrotnie niższe, niż mieszkańców wielkich miast Francji, Anglii czy Niemiec. **Polskie miasta i otaczające je gminy mają wielki potencjał, aby ten dystans zmniejszyć, jednak trzeba im w tym celu stworzyć ustawowe narzędzia współpracy.** Potencjał ten nie jest obecnie wykorzystany, ze szkodą dla dobra wspólnego.

Doświadczenia 30 lat odrodzonego polskiego samorządu terytorialnego pokazują, że brak właściwej, ustrojowej podstawy prawnej dla rozwoju wielkich miast był poważnym hamulcem w rozwoju polskich metropolii – przede wszystkim tych policentrycznych: górnośląskiej oraz trójmiejskiej. Wiemy już, że możliwości tworzenia porozumień oraz związków komunalnych nie wystarczą. Przy chronicznym niedofinansowaniu samorządów w Polsce oczekiwania, że z napiętego budżetu zostaną wyasygnowane znaczące środki na współpracę w ramach aglomeracji czy metropolii okazały się złudne.

Narastającego kryzysu gospodarczego, klimatycznego oraz problemów społecznych nie da się naprawić w formie dotychczasowych, nietrwałych form współpracy. Aby utrzymać tempo rozwoju gmin, aby skuteczniej realizować piętrzące się przed regionem, zwłaszcza po oczekiwanym końcu pandemii wyzwania - konieczne jest istnienie stabilnej wspólnoty metropolitalnej, która w sposób naturalny wynika z istniejącej siły powiązań społeczno-gospodarczych i zbieżnych kierunków rozwoju. Ich nadrzędnym celem powinna być poprawa jakości życia mieszkańców dzięki lepszej i bardziej dostępnej edukacji, ochronie zdrowia oraz pracy. W ramach związku metropolitalnego możliwe będzie zagwarantowanie mniejszym i słabszym gminom dostępu do najważniejszych usług publicznych, jak również udziału w procesie decyzyjnym dotyczącym strategicznych działań inwestycyjnych. Nastąpi zapobieżenie segregacji przestrzennej mieszkańców i upadek dzielnic peryferyjnych.

Polska stanowi unikalny przykład kraju, w którym to bierność kolejnych rządów i parlamentów zatrzymuje rozwój wielkich miast. Tymczasem jak słusznie zauważa OECD, utrzymywanie przestarzałych rozwiązań prawnych na obszarach wielkich miast automatycznie osłabia potencjał gospodarczy i polityczny państw, w których te metropolie funkcjonują. Uregulowany rozwój metropolii zapobiegnie segregacji przestrzennej mieszkańców – upadkowi dzielnic

peryferyjnych. **Wierzimy, że niemal jednogłośnie uchwalenie przez Senat RP projektu ustawy o związku metropolitalnym dla Pomorza jest oznaką nowego podejścia. Apelujemy o podobne – ponad wszelkimi podziałami politycznymi – poparcie projektu ustawy w Sejmie RP.**

Badania OECD wskazują, że duże miasta są w stanie generować rozwój gospodarczy w otoczeniu nawet do 200-300 kilometrów. Jeśli uwolnimy energię polskich metropolii, przyspieszą one rozwój innych gmin. Nauka nie ma co do tego wątpliwości. Jak również co do tego, że tylko silne metropolie są w stanie **zapewnić Polsce trwały rozwój gospodarczy – na czym skorzystają zarówno mieszkańcy miast, miasteczek, jak i wsi. Uchylenie się od działania w tej sprawie przez kolejną kadencję byłoby de facto działaniem na szkodę naszego kraju, zaś przyzwolenie na od dawna oczekiwaną zmianę – pozytywnym sygnałem.**

Sygnatariusze:

1. prof. dr hab. Piotr Stepnowski, rektor Uniwersytetu Gdańskiego
2. prof. dr hab. inż. Krzysztof Wilde, rektor Politechniki Gdańskiej
3. prof. dr hab. Marcin Gruchała, rektor Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego
4. prof. dr hab. Krzysztof Bielawski, prorektor Uniwersytetu Gdańskiego
5. prof. dr hab. Tomasz Komornicki, przewodniczący Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk
6. prof. dr hab. Tadeusz Markowski, wiceprzewodniczący Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk
7. prof. dr hab. Tomasz Kaczmarek, dyrektor Centrum Badań Metropolitalnych, UAM w Poznaniu
8. prof. dr hab. Iwona Sagan, Uniwersytet Gdański
9. prof. dr hab. Irena Lipowicz, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
10. prof. dr hab. Jacek Zaucha, Uniwersytet Gdański
11. prof. dr hab. Grzegorz Gorzelak, Uniwersytet Warszawski
12. prof. dr hab. Anna Zielińska-Głębocka, Uniwersytet Gdański
13. prof. dr hab. Jacek Szlachta, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
14. prof. dr hab. Paweł Churski, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, wiceprzewodniczący Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk
15. prof. dr hab. inż. arch. Piotr Lorens, Politechnika Gdańska
16. prof. dr hab. inż. Edmund Wittbrodt, Politechnika Gdańska
17. prof. dr hab. Cezary Obracht-Prondzyński, Uniwersytet Gdański
18. prof. dr hab. Jacek Bigda, Gdański Uniwersytet Medyczny
19. dr hab. Przemysław Śleszyński, prof. Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk
20. dr hab. Marek Kozak, prof. Uniwersytet Warszawski
21. dr hab. Stanisław Umiński, prof. Uniwersytetu Gdańskiego
22. dr hab. Robert Pyka, prof. Uniwersytetu Śląskiego
23. dr hab. Mariusz Czepczyński, prof. Uniwersytetu Gdańskiego
24. dr hab. Tomasz Brodzicki, prof. Uniwersytetu Gdańskiego
25. dr hab. Dariusz Filar, prof. Uniwersytetu Gdańskiego
26. dr hab. Krystyna Gawlikowska-Hueckel, prof. Uniwersytetu Gdańskiego
27. dr hab. Agnieszka Olechnicka, dyrektor Centrum Europejskich Studiów Regionalnych i Lokalnych, Uniwersytet Warszawski
28. dr hab. Łukasz Mikuła, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu
29. dr hab. Maciej Smętkowski, prof. Uniwersytetu Warszawskiego
30. dr hab. Igor Zachariasz, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie